

Празници и традиции

„Възкресение Христово“, Руска икона от 19 в

ВЕЛИКДЕН, ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО (ПРЕЗ ТАЗИ ГОДИНА НА 4 АПРИЛ)

Това е денят, в който християните празнуват възкресението на сина Божии Иисус Христос. Датата на този най-голям и тържествен православен празник се определя всяка година съобразно лунния календар. Зависи от първото пълнолуние след деня на пролетното равноденствие.

Празнува се три дни. В събота преди полунощ се отслужва тържествено богослужение, като точно в полунощ свещеникът обявява Възкресението с думите „Христос Воскресе“. При обявяването на Възкресението, свещеникът изнася запалена свещ, от която всички присъстващи палят своите свещи, които носят по домовете си и се поздравяват с „Христос Воскресе!“.

Дните на Христовите страдания се наричат Страстна седмица и всеки един, от понеделник до събота, е наречен Велик. На Велики понеделник Иисус Христос влязъл в Йерусалимския храм и го наме-

рил пълен с търговци. Божият син изгонил търговците, защото храмът е дом за молитва, а не тържище. Велики вторник – Христос проповядва в храма и дава своите последни наставления. Велика сряда – на Тайната вечеря Иисус Христос казва, че един от апостолите ще го предаде. Юда излиза и го предава, а Христос се моли в Гетсиманската градина. Велики четвъртък – произнесена е смъртната присъда над Иисус Христос и е потвърдена от Пилат Понтийски. Велики (Разпети) петък – ден на великите страдания на Иисус. Разпънат е на Голгота. Велика събота – ден на оплакването и погребението му. Когато на третия ден след погребението му Мария Магдалена отива с други жени в гробницата, за да намаже тялото на Иисус с благовонни масла, намира гробницата празна.

Великденските символи са боядисването на яйца и месенето на козунак. В България яйцата се боядисват на Велики четвъртък или Велика събота. Първото се оцветява винаги в червено и най-възрастната жена в семейството рисува с него кръстен знак по челата на децата, а после на всички останали от семейството. До появата на изкуствени оцветители са се използвали отвари от билки, ядки и др. С отвара от риган се получавала червена багра, със смрадлика – оранжева, с коприва – зелена, с отвара от стар кромид лук – жълта.

На Велики Четвъртък се замесва тестото за великденските хлябове. Обикновено се правят в кръгла форма и се украсяват с плетеници, като в средата им се слага червено яйце.

Великденският заек традиционно се свързва с плодородието и изобилието. Съществува легенда, според която великденският заек някога бил голяма красива птица, принадлежаща на една богиня. Веднъж тя я превърнала в див заек и, тъй като той все още е птица по душа, про-

дължава да прави гнезда и да ги пълни с яйца.

Разпети петък или още Велики петък е времето за душевно прецистване. В този ден не се работи.

Следва така наречената „светла седмица“.

6 МАЙ ГЕРГЬОВДЕН

Денят, в който се чества Свети Георги Победоносец. Обявен е за официален празник на България, както и за Ден на храбростта на българската армия. Чества се и като празник на овчаря. Той е вторият най-празнуван имен ден в България (след Ивановден).

Като Ден на храбростта започва да се чества в българската армия още с нейното създаване – официално е учреден на 9 януари 1880 г. с указ на княз Александър I. След 1945 г. традицията е прекъсната. Възстановена е на 27.1.1993 г. с постановление на Министерския съвет.

Св. Георги е роден в Кападокия, в богато и благородническо семейство по времето на император Диоклетиян, един от най-яроствните гонители на християните. Още съвсем млад Георги, получава висока воинска длъжност. Очаква го блестящо бъдеще, но той пренебрегва земната слава и открито заявява своята вяра в християнския Бог. Подложен е на жестоки мъчения, които с Божията помощ понася мъжествено. Виждайки непоклатимата му вяра, мнозина от императорския двор се покръстват. Сред тях е и съпругата на Диоклетиян – Александра. Разгневен, владетелят заповядва Георги да бъде

„Св. Георги“, съвременна икона

обезглавен. На 23 април 303 г. мъченикът напуска земния свят. Легендата разказва, че недалеч от мястото, където бил погребан, в тамошното езеро живеел страшен змей. Всеки ден змеят излизал и изяждал по едно от децата на жителите на близкия град. В деня, когато дошъл редът на царската дъщеря, ненадейно се явил светецът на бял кон и с Божието име на уста убил чудовището. Спасената девойка, заедно с цялото си семейство и мнозина граждани приела християнството.

Гергьовден е един от най-големите празници, по-почитан и от Великден. В редица народни песни се пее: „Хубав ден Великден, още по-хубав Гергьовден.“ С него започва лятната половина на стопанската година, завършваща на Димитровден. Това важно място в празничния календар определя и изключително богатата му обредност. Св. Георги е схващан като повелител на плодородието, земеделците и овчарите. На този празник се извършват редица обредни практики и ритуали, целящи осигуряването на здраве за хората и плодородие на нивите и животните.

Преди първи петли, хората отиват на някоя поляна, където се търкалят в утринната роса за здраве. Къпят се в роса и безплодни жени с вярата, че ще така ще заченат. Росата се събира и носи в къщи заради голямата ѝ целебна сила. Практикува се и обредното къпане в реки и извори. Водата също се носи в къщи (на някоя места в пълно мълчание – т. нар. мълчана вода) и с нея се замесват обредни хлябове. Повсеместно е вярването, че дъждът на Гергьовден е особено плодороден – „Всяка капка носи жълтица“.

На връщане към домовете си, хората берат свежи зелени клонки, с които се окичват домовете, оборите и кошарите, слагат се на завивките на децата и на хомотите на добитъка. Момите вият китки и ги слагат в косите си. Събират се и билки, които в рано сутринта на празника имат особена целебна сила.

На този ден стопаните вземат първото червено яйце, боядисано на Велики четвъртък, обикалят с него нивата и го заравят в средата ѝ за да стимулират раждаемостта ѝ.

Извършва се ритуалното извеждане на животните на първа зелена

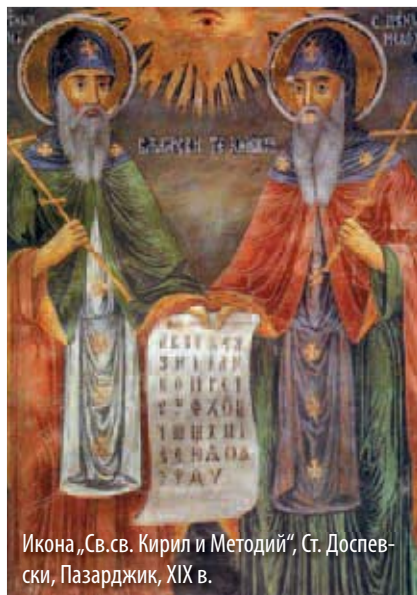
паша и се прави първото обредно доене на овцете. Овчарите отварят врата на кошарата и която овца излезе първа, украсяват главата ѝ с предварително подготвен венец и я издояват.

Коли се агне. Преди да се заколи, то също се окичва с венец или цветя, захранва се със свежа зеленина и се запойва с вода. Обикновено агнето се освещава и пече цяло.

Празничната трапеза обикновено е общоселска. Прави се извън селището някъде на зеленина – при оброчище, параклис или манастир. За първи път през годината се яде пресен чесън, който задължително присъства на трапезата.

През целия ден цари веселие и се играят хора.

11 МАЙ СВЕТИ РАВНОПОСТОЛИ КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Икона „Св. св. Кирил и Методий“, Ст. Доспевски, Пазарджик, XIX в.

Св. Св. Кирил и Методий, известни още и като Солунските братя, са Методий и Константин Философ, създатели и разпространители на първата славянска азбука – глаголицата. На името на Кирил е наречена създадената по-късно кирилица. Канонизирани са като светци за превода и популяризирането на Библията на старобългарски език и разпространяване на християнството сред славяните. Считани са за равнопостоли. Обявени са от папата за покровители на Европа. Православната църква ги тачи и като едни от светите Седмочисленици.

Още в най-старите български ръкописни книги е отбелязана паметта им – 14 февруари за Св. Кирил и 6 април за Св. Методий. За техния общ празник, 11 май, най-ранният запазен спомен е от XII век. През годините на българското Възраждане тази дата се превръща и в гражданско тържество, изразяващо духовните възделения на българите за църковна и политическа независимост, просвещение и национално въздигане.

17 МАЙ ВЪЗНЕСЕНИЕ ГОСПОДНЕ, СПАСОВДЕН

Празнува се момента на възкачването на Иисус Христос на небето. Празникът е 40 дни след Великден и винаги се пада в четвъртък.

Според християнските вярвания, след смъртта и Възкресението си, в продължение на 40 дни, Христос се среща с учениците си, за да им разказва за Божието царство. На 40-тия ден, придружен от тях и от Дева Мария, той се изкачва на Елеонския хълм до Ерусалим и оттам, пред очите на всички, се възкачва на небето, което се смята за край на Христовия път на земята. Въпреки това, Христос не изоставя хората, а им изпраща Светия Дух на Петдесетница и не престава да се застъпва за тях пред Отца. На български празникът се казва и „Спасовден“ – дума, която произлиза от „спасение“.

Спасовден е празник на хлебари, шофьори, строители, хотелиери и цветари. Според народните схва-

„Възнесение Христово“, икона от Мичурин, 16 в.

щания, на този ден Господ прибира душите на всички покойници, които е пуснал на свобода сред хората на Велики четвъртък. Затова жените отиват рано сутринта на гробищата, раздават варено жино и хляб за своите мъртви и разстилат орехови листа върху гробовете им. Така смятат, че им правят сянка на „оня свят“. Вярва се, че на Спасовден болните могат да се излекуват, ако преспят на поляна, където расте билката росен. Води ги техен близък, който се уважава като „образим“ или „посестрима“ на болния. Тази практика е описана великолепно в разказа „Спасова могила“ от художника на българското село Елин Пелин.

24 МАЙ ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА ПРОСВЕТА И КУЛТУРА И НА СЛАВЯНСКАТА ПИСМЕНОСТ

В българската празнична система това е един от най-красивите и символно осмислени дни, приеман като продължение на великото дело на Славянските първоучители. За пръв път този празник е отбелязан в Пловдив през 1851 г. по инициатива на Найден Геров. Редовното му национално честване започва от 1857 в Пловдив, Цариград, Шумен и Лом. Масовото му възприемане е свидетелство за бързо протичащия процес на национална консолидация и разкрива жаждата на българина за просвета и наука.

С написания от Стоян Михайловски всеучилищен химн „Кирил и Методий“, честването влиза в кръвта на всеки българин още от ученическата скамейка.

Честване на 24 май пред Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ в София

Посолство на Република България в Чешката република – Прага

УВАЖАЕМИ СЪНАРОДНИЦИ,

От 29 март 2010 г. започна подмяната на българските лични документи – паспорти, лични карти и шофьорски книжки /СУМПС – свидетелство за управление на моторно превозно средство/. Новото в документите е наличието на т.нар. биометрични данни – пръстови отпечатъци и прецизни цифрови фотографии, позволяващи точната идентификация на носителите. Снемането на тези данни се извършва в специално оборудвани гишета, инсталирани в районните управления на МВР в България и в някои от консулските служби при посолствата на страната. За наше съжаление посолството на Република България в Прага не бе включено в графика за изграждане на такива гишета за 2010 г. и за момента процедурата не може да бъде извършена в нашата консулска служба. Това обаче не означава, че българските граждани, живеещи в Чешката република не могат да имат валидни документи за самостоятелност. На практика временно е затруднено само получаването на паспорт, докато за лична карта няма промяна при подаването на заявление. Държим да подчертаем, че личната карта е напълно достатъчен документ за законно влизане и пребиваване на територията на целия Европейски

съюз, Исландия, Норвегия, Лихтенщайн и Швейцария.

За изрично желаещите да притежават паспорт съществуват и други възможности – да подадат заявление в районното управление на МВР по постоянен адрес в България, или да посетят консулските служби към посолствата в Берлин и Виена и генералното консулство в Мюнхен. Временно решение е и възможността в КС на посолството да продължим изтичащ паспорт еднократно – със срок до 1. 12. 2010 г. /Паспортът не трябва вече да е изтекъл!/ По този начин се удължава времето, през което желаещите могат да предвидят и осъществят пътуване до България. С малко по-дълъг срок – до една година е „временният паспорт“, който също имаме възможност да издаваме при поискване в консулската служба на посолството в Прага.

Съгласно действащите тарифи КС на посолството събира следните такси за издаване на лични карти:

- за първа лична карта на лице от 14 до 16 г. – 546 ч.кр.
- за лична карта на лице от 14 до 18 г. с валидност 4 години – 721 ч.кр.
- за лична карта на лице от 14 до 58 г. с валидност 10 г. – 786 ч.кр.

- за безсрочна лична карта на лице над 58 г. – 696 ч.кр.
- за безсрочна лична карта на лице над 70 г. – 546 ч.кр.
- за инвалид с инвалидност 50% и над 50% – 576 ч.кр. и
- продължение на паспорт /до 1.12.2010 г./ – 1166 ч.кр.
- Издаването на временен паспорт с валидност до една година /до сега известен и като „пасаван“/ ще струва 1700 ч.кр.

Информация по интересуващите ви въпроси в най-скоро време ще можете да намерите на страницата на Министерството на външните работи на Република България www.mfa.government.bg/. Не се колебайте да се обръщате и към нас на bulvelv@volny.cz, както и на тел. 222 212 011 и на прекия телефон и факс на консулската служба – 222 210 229. Работното време за приемане на документи остава непроменено – всеки работен ден от 8,30 до 11,30 ч. В следобедните часове се получават изготвените документи и това дава по-голяма възможност за пряк контакт със служителите на КС.

Прага, 22 април 2010 година

ЗАВЕЖДАЩ „КОНСУЛСКА СЛУЖБА“:
Данчо Мичев